

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

#### ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลตติยภูมิเฉพาะทางศัลยกรรมอุบัติเหตุ (Trauma Excellent Center) ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพในทิศทางเดียวกันตามมาตรฐานการบริการพยาบาล จึงมีลักษณะความเหมือนของประชากร ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลประชากรจากกลุ่มการพยาบาลเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2551 ถึงวันที่ 31 พฤศจิกายน 2551 ได้ประชากรจำนวน 548 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา จำนวน 226 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p p. 608-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 226 คน โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ แบ่งตามสัดส่วน (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2548) ดังแสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน คำนวณตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล

| โรงพยาบาล       | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|-----------------|---------|---------------|
| สระบุรี         | 202     | 83            |
| นครปฐม          | 157     | 65            |
| พระนครศรีอยุธยา | 189     | 78            |
| รวม             | 548     | 226           |

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามสัดส่วนประชากรจำแนกตาม  
โรงพยาบาลและแผนกที่ปฏิบัติงาน

| โรงพยาบาล/แผนก             | จำนวนประชากร (คน) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) |
|----------------------------|-------------------|-------------------------|
| <b>ร.พ.สระบุรี</b>         | <b>202</b>        | <b>83</b>               |
| แผนกอายุรกรรม              | 60                | 25                      |
| แผนกศัลยกรรม               | 69                | 28                      |
| ศัลยกรรมกระดูก             | 21                | 9                       |
| กุมารเวช                   | 32                | 13                      |
| แผนกสูติรีเวช              | 20                | 8                       |
| <b>ร.พ.นครปฐม</b>          | <b>157</b>        | <b>65</b>               |
| แผนกอายุรกรรม              | 44                | 18                      |
| แผนกศัลยกรรม               | 45                | 19                      |
| ศัลยกรรมกระดูก             | 23                | 10                      |
| กุมารเวช                   | 25                | 10                      |
| แผนกสูติรีเวช              | 20                | 8                       |
| <b>ร.พ.พระนครศรีอยุธยา</b> | <b>189</b>        | <b>78</b>               |
| แผนกอายุรกรรม              | 57                | 24                      |
| แผนกศัลยกรรม               | 59                | 24                      |
| ศัลยกรรมกระดูก             | 18                | 7                       |
| กุมารเวช                   | 33                | 14                      |
| แผนกสูติรีเวช              | 22                | 9                       |
| <b>รวม</b>                 | <b>548</b>        | <b>226</b>              |

เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) เพื่อให้ประชากรมีโอกาสที่ถูกเลือกเท่ากัน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากรายชื่อพยาบาลวิชาชีพในแต่ละแผนกแบบไม่ใส่คืนให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามสัดส่วนที่คำนวณได้จำนวน 226 คน จากแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 226 ฉบับ ได้รับกลับคืน 226 ฉบับ ตรวจสอบพบว่าการตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยใน แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ถาม อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์การได้รับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรม

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณลักษณะพยาบาล จำนวน 12 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยศึกษาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ 12 ด้าน คือ

|                                                    |              |
|----------------------------------------------------|--------------|
| 1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ                          | จำนวน 9 ข้อ  |
| 2. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล                | จำนวน 7 ข้อ  |
| 3. คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม                   | จำนวน 8 ข้อ  |
| 4. คุณลักษณะด้านวิชาการ                            | จำนวน 7 ข้อ  |
| 5. คุณลักษณะด้านการบริหาร                          | จำนวน 9 ข้อ  |
| 6. คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ                          | จำนวน 8 ข้อ  |
| 7. คุณลักษณะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน      | จำนวน 8 ข้อ  |
| 8. คุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยี                    | จำนวน 8 ข้อ  |
| 9. คุณลักษณะด้านการวิจัย                           | จำนวน 10 ข้อ |
| 10. คุณลักษณะด้านศรัทธาต่อวิชาชีพ                  | จำนวน 8 ข้อ  |
| 11. คุณลักษณะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม                 | จำนวน 7 ข้อ  |
| 12. คุณลักษณะด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง | จำนวน 7 ข้อ  |
|                                                    | รวม 96 ข้อ   |

### การให้คะแนนและการแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

| ระดับ     | ความหมาย                                                                            | คะแนน       |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| มากที่สุด | สามารถปฏิบัติได้ตามข้อความที่ระบุในประโยคนั้น<br>ได้ครบถ้วนทุกครั้ง (95 - 100%)     | ให้ 5 คะแนน |
| มาก       | สามารถปฏิบัติได้ตามข้อความที่ระบุในประโยคนั้น<br>ได้ครบถ้วนบ่อยครั้งมาก (75 - 94 %) | ให้ 4 คะแนน |
| ปานกลาง   | สามารถปฏิบัติได้ตามข้อความที่ระบุในประโยคนั้น<br>ได้ครบถ้วนบ่อยครั้ง (50 - 74%)     | ให้ 3 คะแนน |

น้อย สามารถปฏิบัติได้ตามข้อความที่ระบุในประโยชน์นั้น ให้ 2 คะแนน  
ได้ครบถ้วนบางครั้ง (25 - 49%)

น้อยที่สุด สามารถปฏิบัติได้ตามข้อความที่ระบุในประโยชน์นั้น ให้ 1 คะแนน  
ได้ครบถ้วนน้อยครั้งที่สุดหรือไม่เคยเลย (0 - 24%)

เกณฑ์การแปลผลคะแนนคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ ตามเกณฑ์ของ ประคอง กระณสูตร  
(2542, หน้า 73) ดังนี้

| คะแนนเฉลี่ย | ความหมาย                                                  |
|-------------|-----------------------------------------------------------|
| 4.50 - 5.00 | พยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด  |
| 3.50 - 4.49 | พยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก        |
| 2.50 - 3.49 | พยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในมีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง    |
| 1.50 - 2.49 | พยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย       |
| 1.00 - 1.49 | พยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

#### การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ได้จากการวิจัยของ พนารัตน์ วิสวเทพนิมิต (2539) ซึ่งศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ใน พ.ศ.2544 ถึง พ.ศ.2549 โดยใช้เทคนิคเคลฟายได้สมรรถนะหลัก 12 ด้าน ที่ได้ปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและนอกสถาบัน จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ทำการตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงให้สมบูรณ์ พิจารณาสำนวนภาษาตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเครื่องมือวิจัย พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความตรงของเนื้อหาทุกข้อ

2. ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างที่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 30 คน นำผลจากกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งควรมีค่าความเที่ยง .80 ขึ้นไป (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2547, หน้า 232) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับ .97

## ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล ศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 3 โรงพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่างทางโทรศัพท์ และโดยจดหมายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม รวมทั้งขอความร่วมมือในการรวบรวมแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ภายใน 2 สัปดาห์ โดยใช้ซองพร้อมแสตมป์ และที่อยู่ของผู้วิจัยจัดเตรียมให้ หากยังไม่ได้รับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามสอบถามอีกครั้ง รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2552

### การพิทักษ์สิทธิของประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 โรงพยาบาล โดยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หลังได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยเข้าพบผู้อำนวยการ โรงพยาบาล และรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลแต่ละแห่ง แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือให้เป็นโดยความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าข้อมูลที่ได้รับจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยไม่มีการเปิดเผยชื่อ และนามสกุล จะนำเสนอในภาพรวม หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลา และสามารถถอนตัวได้ถ้าไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการศึกษา การยินยอมเข้าร่วมในครั้งนี้ ผู้วิจัยชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบสอบถาม โดยบอกวัตถุประสงค์ รายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม และให้กลุ่มตัวเซ็นชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ในกรณีที่ไม่วินิจฉัยยินยอมแต่ตอบแบบสอบถาม ถือว่ากลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย แต่ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่เต็มใจที่จะให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธการตอบแบบสอบถาม และไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน และผู้วิจัยขอความร่วมมือในการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ 12 ด้าน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แผนกที่ปฏิบัติงาน การฝึกอบรม โดยใช้สถิติ Independent t-test กรณี 2 กลุ่ม และใช้ One-way ANOVA สำหรับ ตัวแปรที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'